

אוסף סיפורים שפא

מתוך "ליקוטי שמואל"

מלקט ועורך שמואל אייזיקוביץ

eisikovits1@gmail.com

אשמת שווא [על-פי 'צנצנת המן' ו'מנת חלקי']

הד"ר יצחק קיסטר כבר פנה לצאת מהחדר, כששמע את קולו של הרבי מדבר אליו ואומר לו משפט סתום, שאת פשרו לא הבין: "הוא מכונה לאזר לנדא".

הימים ימי מלחמת העולם השנייה. אירופה בוערת ושואת העם היהודי בשיאה. רבי אהרון מבעלז מצליח לחמוק בניסי-ניסים מציפורני הנאצים, ועולה לארץ ישראל. חסידיו מפצירים בו להתגורר בירושלים או בבני-ברק, ואולם הוא בוחר לקבוע את משכנו בתל-אביב, ושם הוא מתחיל לכוון מחדש את חסידות בעלז.

יום אחד הופיע בביתו הד"ר יצחק קיסטר, יהודי שומר תורה ומצוות, שמונה עוד בימי המנדט הבריטי לשופט, ובהמשך שימש נשיא בית משפט השלום בתל-אביב ולימים שופט בבית המשפט העליון. שמו של האדמו"ר מבעלז נישא למרחקים. ברכותיו הקדושות וסיפורי המופת שהתרחשו אצלו כבדרך קבע התפרסמו בציבור. הד"ר קיסטר ביקש גם הוא לקבל את ברכתו. הרבי בירכו ולאחר מכן החל לומר: "בגטו בוכניה היה עימי יהודי ושמו אליעזר לנדא. היהודי הזה עשה לי ולעוד יהודים רבים טובות רבות, והציל את חייהם של רבים. בקשתי אליך כי תשתדל גם אתה לעשות לו טובה." הד"ר קיסטר האזין לדברים רוב קשב, אך לא הבין איך יוכל לעשות טובה ליהודי שאינו נמצא כלל בארץ. כשפנה לצאת, בעומדו סמוך לדלת, קרא לו הרבי וציין כי כינויו של היהודי הוא 'לאזר לנדא'. השם הזה נחרת בליבו של קיסטר, אם כי הבקשה נותרה כתעלומה בעיניו.

ר' אליעזר לנדא היה עסקן פעיל בעיירה בוכניה, הממוקמת מדרום-מזרח לקרקוב שבפולין. הוא הצליח לקשור קשרים עם ראשי הגסטאפו במחנה. הללו היו מקבלים ממנו כסף ומצרכי מזון נחשקים, וכך הצליח להציל יהודים רבים. כאשר הרבי מבעלז ואחיו, הרב מבילגוריי, הגיעו למחנה בוכניה, נודע לר' אליעזר כי עומדת להיערך 'אקצייה', שבה ישולחו אלפי יהודים למחנה ההשמדה בלז'ץ. לרבי מבעלז ולאחיו לא היו תעודות המאשרות כי הם עובדים במפעלים חיוניים, ולכן היו מועמדים להישלח להשמדה. ר' אליעזר ארגן מבצע הצלה מסועף, שבו דחס עשרות יהודים חסרי תעודות עובד לתוך משאית, והעביר אותם לגטו קרקוב. בין ניצולי המשאית היו האחים מבעלז.

בינתיים הזמין ר' אליעזר את קציני הגסטאפו לארוחה דשנה בביתו, והשקה אותם במשקאות משובחים. במהלך הסעודה הפצירו ר' אליעזר ואשתו בקצינים להפסיק את ה'אקצייה'. כטוב ליבם ביין נעתרו, ובמקום כמה אלפי יהודים שהיו אמורים להישלח למחנה ההשמדה, שולחו לשם כאלף בלבד, וחיי אלפים אחרים ניצלו. בעזרת קשריו עם הגרמנים הציל ר' אליעזר יהודים רבים. לשם כך נתן את כל רכושו, וכשלא נשאר לו כסף, היה מבקש כסף, תכשיטים ומצרכי מזון מאת היהודים שנתבקש להציל. בעזרת אלה היה משחד את מלאכי החבלה ומטפח את קשריו עימם, לטובת אחיו. ואולם קשריו עם הנאצים עוררו גם רינונים עליו. לא הכול הכירו את מעשי ההצלה המופלאים שעשה ואת מסירותו למען היהודים. הללו גם לא ידעו כי נותר בלי פרוטה, וסברו כי הוא דורש תשלום לטובת עצמו. ר' אליעזר היה מהנעלבים ואינם עולבים, וקיבל את הייסורים באהבה.

גם לאחר שהצליח להינצל בעור שיניו ממלתעות הרשע ועלה לארץ, סבל רדיפות מאנשים שכעסו עליו על שלא הציל את יקיריהם. בבית הכנסת שבו התפלל היה יהודי

מבוכניה, שבתחילת המלחמה נמלט לרוסיה, בתקווה שיצליח להבריח לשם גם את אשתו וילדיו, אבל נתיב ההצלה נסגר ובני משפחתו נשארו בגטו. היהודי עלה לארץ, ומכיוון שלא שמע דבר על גורל אשתו וילדיו, היה בטוח שנספו בשואה. כשראה את ר' אליעזר בבית הכנסת בתל-אביב הטיח בו את זעמו על שלא הציל את יקיריו. הוא לא רצה כלל לשמוע את תשובתו, סירב לדבר עימו והציק לו בכל הזדמנות. לא עברו הימים והאישה וילדיה הגיעו לארץ והמשפחה התאחדה. או-אז התברר לאותו יהודי שיקיריו ניצלו בזכות ר' אליעזר, והוא בא ובכה לפניו בבקשה שיסלח לו על שחשד בו על לא עוול בכפו.

השנים חלפו. השופט קיסטר לא ידע היכן הוא אותו 'לאזר לנדא', וכיצד יוכל לעזור לו. אבל זכר את בקשתו של הרבי מבעלז ... יום אחד נודע לו במסדרונות בית המשפט כי עומד להתקיים משפט של יהודי הנחשד בשיתוף פעולה עם הנאצים. מתברר שהיו שהתלוננו עליו והאשימו אותו באשמה החמורה. השופט התעניין בפרטי הדברים וליבו עצר פעימה כשגילה שכינויו של האיש הוא - 'לאזר לנדא'. 'השופט הבין כי למצב הזה פונו דברי הרבי מבעלז. הוא ביקש להופיע כעד במשפטו של ר' אליעזר לנדא, ובעדותו מסר את הדברים ששמע מפי הרבי מבעלז שנים רבות קודם לכן. העדות הזאת הכריעה לדחיית החשדות נגד ר' אליעזר, והוא זוכה מכל אשמה.

החלום שהציל III [מתוך 'טוב לחסות בה']

לפנינו מעשה מדהים אותו מספר בעל המעשה בעצמו, משה י. מתל אביב: "היה זה לפני כשנה ושבעה חודשים בדיוק. חזרתי לביתי שבצפון תל אביב - אחר יום עבודה ושעת לימוד, עליה אני מקפיד מידי יום בכולל 'פתח הדביר' שבבני ברק. אכלתי ארוחת ערב, ישבתי קצת עם המשפחה ועליתי לישון כמו בכל ערב רגיל. והנה, לאחר כמה שעות שינה, אני חולם חלום מפחיד שמצליח להעיר אותי לחלוטין מהשינה. יצוין שאיני טיפוס שחולם חלומות ובטח לא מתרגש מהם, ובדרך כלל אני ישן שינה רצופה וסדירה, אלא שדווקא באותו לילה, הצליח החלום להפסיק לי את השינה לחלוטין. אני מבין שזה היה רק חלום ומנסה לחזור לישון. אלא שבאותם רגעים, אני מרגיש לחץ חזק ביותר באזור הלב. הייתה זו הרגשה כאילו לוקחים מלקחיים ומנסים לכווץ לי את הלב בכל הכוח וללא הפסקה. לא התרגשתי מכך כלל, מפני שידעתי כי כמעט כל אדם מרגיש לפעמים רחוקות תחושות דומות בגוף. הנחתי את הראש על הכרית כשאני מנסה להירדם שוב, אך הכאב והלחץ באזור הלב לא הפסיקו".

השעה הייתה 01:00 בלילה, כשכולם בבית ישנים, ואינני יודע האם להתייחס להרגשה הזו או לא. אני אדם שלא לוקח דברים קשה בדרך כלל, אך אל תשאלו אותי למה, אבל הפעם הרגשתי כי אם ה' העיר אותי פתאום ככה באמצע הלילה מחלום - דבר שלא קורה כמעט בכלל, כנראה יש פה משהו משמיי. לא חשבתי פעמיים, ירדתי לרכבי והחלתי בדהירה אל בית החולים 'איכילוב', כשאני לא עוצר ברמזור אדום, אלא נוסע במהירות אל בית החולים, כשהלחץ החזק בלב לא פוסק.

הכבישים היו כמעט ריקים ואני לא עוצר כלל ונוסע ללא הפסקה, מפני שאיני יודע מה קורה איתי". "... לאחר כחצי שעה של נסיעה, הגעתי עם הרכב עד דלת הכניסה של בית החולים 'איכילוב', יצאתי מהרכב אפילו בלי לסגור אותו, וברגע שדרכתני על מפתן

הכניסה של הבית החולים, פשוט התמוטטתי ונפלתי במקום... באותו רגע, צוות שלם של הצלה רץ לעברי והחל לבדוק את מצבי ולערוך בי טיפול ולאחר בדיקה קצרה גילו הרופאים כי אחד הצינורות המתחבר אל הלב אטום לגמרי, וכי בעוד רגעים ספורים עתיד אני לסיים את חיי, חלילה. מיד הובהלתי לחדר ניתוח במחלקת טיפול נמרץ, שם גילו כי אטימה שלימה של שומן חסמה את מעבר הדם אל הלב, בעקבות הצטברות שומנים, עישון וכדומה שסתמו את מעבר הדם ללב. פתחו לי את הסתימה, כשהם מגדירים זאת כנס רפואי...

ומה הפלא היותר גדול? הרופאים מגלים כי עברתי התקף לב בשעת השינה, והיה זה התקף כזה שלא ניתן לחוש אותו או לדעת על קיומו". "... איך ידעת לקום באמצע השינה, בשעת התפרצות התקף הלב ולרוץ אל בית החולים?", שאלו הרופאים בהלם, "דע לך כי אם היית ממשיך בשינה כרגיל, לאחר כחצי שעה היית כבר מת, ובבוקר הייתה צריכה להיות הלוויה - ר"ל, אם כך, כיצד התעוררת וידעת להגיע הנה. "? רועד ונרגש כולי, סיפרתי להם את יד ה' והשגחתו הפלאית אשר העיר אותי בפתע פתאום מתוך חלום מפחיד, למרות שאין זו דרכי להתעורר מחלומות, ולמרות שרציתי לחזור לישון, האמנתי שאם ה' העיר אותי באופן מוזר, ואני חש לפתע בכאב, עליי לרוץ הנה. כשאני נזכר בכך אני רועד כולי - חשבו לרגע, כמה ריחם עליי ה' שהעיר אותי מהשינה בזמן ולא יותר מאוחר, ואף יותר מכך, כיצד נתן לי את הרעיון לנסוע בטיסה וללא הפסקה, כשאני רועד מלחשוב מה קורה אם הייתי מתעלף כמה דקות לפני זה, כשנסעתי בכבישים המהירים - הלא היה זה נגמר בטרגדיה נוראית עוד יותר...

ה' יתברך הרחמן והטוב, נתן לי לתפקד ולחיות עד לרגע ולשנייה בו הונחה כף רגלי על מפתן בית החולים, שם נסתם המעבר אל הלב לחלוטין, ושם מיד קרסתי ונפלתי. כמה גדול ה' טוב, וכמה יש להודות על כל רגע בו זכינו להיות בניו של הבורא אשר יש עלינו דבר נפלא הנקרא ' -השגחה פרטית' אף בשעת השינה, ואף בשעת הנסיעה. ה' יתברך לא עוזב אף יהודי גם שנראה לו שהכל חשוך ומעורפל, כי גם בתוך האפילה - שם נמצא ה' יתברך, אשר כל מה שהוא עושה לנו, הוא אך ורק לטובה! וכל אשר נותר לנו הוא רק לסמוך עליו ולהודות לו על כל הניסים שעושה הוא עמנו מידי יום ביומו.

הצלה מהכלא האמריקאי

אני מודה ומתוודה, שעברתי על כמה וכמה מחוקי ארה"ב כדי להרוויח כסף בקלות, ובעיקר כדי לשמור על הכסף שלי - שיישאר שלי, ולא יעבור לידיהם של פקידי מס הכנסה. לצערי, גוי רוסי שהכיר אותי הלשין עלי, ומעשי התגלו לרשויות. כידוע, בית המשפט האמריקאי אינו יודע רחם בענייני העלמות מס והלבנת הון וכד'. ההאשמות שעמדו נגדי היו כבדות, וריחף מעלי גזר דין של שבעים שנה בבית הסוהר.

פניתי לרבי שליט"א, וסיפרתי לו על צרתי. הרב שלי אמר, "עכשיו אתה פונה אלי? למה לא התייעצת איתי לפני שהחלטת לעבור על החוק? אני לא יכול לעזור לך, רק אתן לך סגולה. אמרו חז"ל: "כל העונה "אמן יהא שמיה רבא" בכל כוחו, מבטלין לו גזר דין של שבעים שנה." אתה חושש שתיאסר לשבעים שנה? קבל על עצמך לענות "אמן יהא שמיה רבא", שמבטל גזר דין של שבעים שנה." לא היה לי מה להפסיד. שהיתי בבית הכנסת במשך כל היום כולו, הסתובבתי ממניין למניין וזעקתי בכל כוחי "אמן יהא שמיה רבא".

במהלך המשפט, התובע הציג האשמות קשות וראיות ברורות לאשמתני. הוא דרש להטיל עלי עונש כבד של מאסר למשך שבעים שנה! בתחילה נראה היה, שכל טענותיו מתקבלות, ושלא אזכה עוד לעולם לצאת לחופשי, אך פתאום - באופן בלתי צפוי ובניגוד לכל היגיון - נפסק כי יש סתירות בדברי התובע, וכי ההוכחות אינן מספקות. ויותר מכך, השופט קבע, שלא תהיה אפשרות לערער על פסק הדין. יצאתי זכאי. לא ישבתי בכלא אפילו יום אחד. זכיתי לראות עוד את אור השמש המאיר לעונים "אמן יהא שמיה רבא" בכל כוחם!

הריקודים שהצילו

בספרו **מקדשי השם** (שער מחמדים עמ' טז) מביא הגאון רבי צבי הירש מייזליש זצ"ל מגדולי רבני הונגריה ומניצולי מחנה אושוויץ את הסיפור הבא:

עובדא נוראה העולה על כולם אספר לדורות, ועובדא דהוי כך הוי: בליל שמחת תורה, הובילו הרוצחים לבית המוקד לערך חמשים בחורים צעירים הנותרים עוד בהמחנה. וכאשר באו לתוך בית המוקד, אמרו להם הרוצחים שירחצו את עצמם להיות נקי וטהור, כי כן היה דרכם לומר לכל הקדושים שנשמדו בתנורי הגז הללו. וזה היה רק מסוה ואמצעי פיתוי זעיר לרמות את הבאים לבית התופת הלז, כאילו הם עומדים להשתלח לחירות אחרי כן.

אמנם הילדים הללו שידעו בבהירות מה צפוי להם בעוד איזה רגעים אחדים לכן, התגברו במסירות נפש עליונה על מצב רוחם ועל המציאות העגומה שבה המה נמצאים. וענה אחד ואמר: "חברים יקרים! עכשיו הרי שמחת תורה! אמת שאין לנו ספר תורה לרקוד עמו, אבל הרי הרבש"ע נמצא כאן אתנו. באו נרקוד אתו, לפני שנישרף!"

ותיכף התלכדו כולם יחדיו במעגל ריקודים, והיו מזמרים הפסוקים "אשרינו מה טוב חלקנו, ומה נעים גורלנו", וגם "וטהר לבנו לעבדך באמת" בניגונים הידועים. והקולות של שירה וזמרה היתה בוקעת מתוך חדרי בית המוקד. והתלהבות הנערים בשירים וזמרים עברו כל גבול.

והנה, השומרים הנאצים שעמדו בחדר החיצונה, מוכן לפתוח עליהם הגאז, בשמעם את הקול זמרה נכנסו פנימה בכעס ורוגזה מצד אחד, ומצד שני מלאים השתוממות והתפעלות על שנערים אלה שעומדים על סף המוות יכולים עוד למצוא עוז וגבורה בנפשם לצאת בריקודים ושירות ותשבחות.

קצפו של מפקד הס"ס המנוול עברה על כל גדותיו בשמעו את התשובה של הנערים על שאלתו "לשמחה מה זו עושה", ומה סיבת הריקודים והזמרה בשעה גורלית זו. כי תשובת הנערים הייתה: "הלא בין כה וכה אנו הולכים להשמדה סופית בכל רגע. וזאת גופא סיבת עליזותנו - היות ששמחים אנחנו להסתלק מעולם שפל ובזוי זה, שכלבים שכמותכם המה המנהלים והקובעים בו את חוקיו והליכותיו לבני אדם הנמצאים בו. אם ישנה רק אפשרות להיפטר ממנוולים ארורים כמותכם, זאת היא השמחה והחדווה העליונה עבורנו. ועוד סיבה ישנה לששון לבנו, כי עומדים אנו עוד מעט להתראות יחד עם הורינו ובני משפחותינו אשר רצחתם בשפלות ועינויים לא אנושיים. ובזה יאופשר לנו להתאחד שוב עם משפחותינו." עם משפחותינו.

הקצין הנאצי הסאדיסט התמלא כעס עד להתפקע, וצעק לעומתם: "אני אלמדכם לקח, ואפר את מחשבתכם הזאת - להרוג אתכם בפעם אחת באופן מהיר. אאריך את תקופת גסיסתכם ככל האפשר, ואעביר אתכם למקום מיוחד, שבו יטפלו בכם באופן מיוחד בכל מיני עינויים וייסורים נוראים. וחתיות חתיכות יחתכו מגופכם החי עד שנשמתכם תצא מכם לאט לאט מתוך סבל בלתי אנושי."

הנערים לא שעו לדבריו ולצווחותיו, והמשיכו בשירם וריקודיהם ברוב התלהבות ודביקות אינסופית, וצחקו בפניו עד שהיה נראה בעיניו שעושים ליצנות ממנו, ואינם יראים ממנו ומדיבוריו. ומתוך כעס גדול, העמיד הרקידה שלהם, והובילם לחוץ מבית המוקד חזרה לתוך המחנה, והכניס אותם לבלוק מסוגר עד שיסדר להם העינויים קשים כאשר אמר.

אך בעזרת השי"ת נתהווה להם נס גדול. כי ביום מחרת בהשכמת הבוקר היה מוכן טרנספורט גדול מכמה מאות אנשים ליסע משם למקומות עבודה שונים בגרמניה. ועלתה בידם חיש מהר שרובא דרובא מהחמישים נכנסו בתוך הטרנספורט, השיירא החדשה, ויצאו מתוך מחנה אושוויץ ונשלחו למקומות עבודה שונים במדינה. והמעט מזעיר שנשארו עוד באושוויץ נתערבו בבלוקים שלא יהיו ניכרים. ובאופן הזה, ניצלו כל החמישים נערים ממות לחיים והיה לנס ופלא בכל המחנה.

[בספר הנ"ל בהערה הוסיף בנו של הרב מייזליש זצ"ל: "והרבה מאלו הבחורים שנעשה להם נס הזה, נשארו בחיים אחר המלחמה, והעמידו דורות ישרים מבורכים, והחליפו מכתבים עם כ"ת אאמ"ר המחבר זצ"ל"].

חבל על הזמן [שערי יושר]

תנסה לחשוב שהבנק שלך פתח במבצע, בכל בוקר הוא מזכה את החשבון שלך אוטומטית בסכום של 86,400 ש"ח. ישנה מגבלה אחת: הסכום נמצא בחשבון עד סוף היום, תוכל לעשות אתו ככל העולה על רוחך. לא ניצלת אותו, פספסת! עליך גם להתחייב שבכסף תשתמש באותו יום, אינך רשאי לחסוך, לשמור, להלוות, או לתת במתנה. סביר להניח שהיית עושה מאמץ לנצל כל שקל, לא היית מותיר אף לא אגורה אחת שתלך לשווא. בוודאי היית יושב עם רשימות מסודרות, מתכנן לאן ילך כל שקל ומה תעשה עם כל פרוטה, היית מתאמץ להשקיע את הכסף במקומות הטובים ביותר, לא היית רוצה לקחת סיכון, לך תדע מתי יגמר המבצע...

כן, יש בנק כזה, הוא קיים במציאות, כל מי שנושם חבר בבנק המיוחד הזה, ושותף מלא בפעילות הבנקאית. רק שבבנק הזה לא נותנים לנו כסף, נותנים לנו משהו יקר הרבה יותר: "זמן"! בכל בוקר כשעיניך נפתחות אתה מזוכה אוטומטית ב-86,400 שניות המוענקות לך בלבד. זמן יקר זה הוא שלך עד סוף היום, תוכל לעשות אתו ככל העולה על רוחך. לא ניצלת אותו, פספסת! זמן שלא ניצלת לטובה במשך היום הולך לאיבוד. היתרה אינה עוברת מיום ליום. אם לא השתמשת במה שהיה בחשבון – ההפסד כולו שלך. אי אפשר לחזור אחורה. גם אי אפשר למשוך כנגד המחר. מוכרחים לחיות בהווה, על חשבון הזמן שניתן לנו בכל יום.

חכם מה הוא עושה? משקיע במיטב. מקדיש את זמנו לדברים החשובים באמת, הוא בוודאי יכין סדר יום שיסייע לו לנצל את הזמן בצורה הטובה ביותר, הוא לא יחפש "לשרוף" את הזמן, לאבד אותו, או סתם כך להעביר אותו. השעון מתקתק, שנייה שתחלוף לא תחזור עוד לעולם. את השנייה של עכשיו אי אפשר לנצל מחר. מה שניצלת הרווחת. מה שלא, פספסת.

יולישקא

במכון "גנזך קידוש ה'" שבבני ברק, העושה מלאכת קודש בתיעוד, במחקר ובהנצחה של קדושי השואה. התקבלה לפני שנים עדות מרתקת מפי הרה"צ רבי שמואל אלכסנדר אונסדורפר זצ"ל, רבם של חסידי צאנז בפתח תקווה.

אחותו של רבי שמואל, מרת פערל הוף ע"ה, הסתתרה בימי השואה בביתם של גויים שהתגוררו בפרשבורג, תמורת תשלום חודשי שהועבר אליהם. אותם נכרים לא הסתירו ממניעים הומניים. תאוות בצע עזה שקיננה בקרבם סייעה להם להתגבר על סלידתם מן היהודייה. ביום בו יבשו מקורותיה למימון החזקתה והסתרתה, הודיעו לה בעלי הבית כי עליה לעוזבו מיד בלא שום שהיות ופניות. בצר לה נזכרה הנערה, כי במקום מסוים קיים בונקר, המשמש כמקום מסתור ליהודים רבים, ביניהם יהודי אמיד מתלמידי אביה הרה"צ רבי שלמה זלמן אונסדורפר הי"ד, מגיד משרים של פרשבורג.

בחשש רב עזבה הנערה את הבית בו הסתתרה תקופה ארוכה, וכשהיא עוטה על עצמה בגדים שאינם מזוהים כבגדי יהודים, עשתה את דרכה לעבר מקום המחבוא, שם ביקשה לקבל עזרה מאותו יהודי אמיד. בחשאי ובהחבא הלכה הנערה בשולי הרחובות, מתוך תקווה שלא יתפסוה הרשעים, אך כאשר הגיעה למקום הבונקר הבחינה כי האיזור הומה חיילים ומפקדים נאצים. התברר כי בשעה זו הללו פושטים על מקום המחבוא שהתגלה.

על אתר הקיפוח חיילים, כשאחד מהם פלט לעבר חבריו: "היא יהודייה". האם את אכן יהודייה? הטיח בה המפקד. אך הנערה שספגה חינוך טהור ושורשי בבית הוריה הקדושים, למרות מצבה הקשה מנשוא, לא הגיבה מאומה. היו בה תעצומות הנפש והעוז שנסכו בה את הכוחות להאלם דום. לא להגיב. לימים הסבירה, שהיא לא רצתה לומר בפה מלא "אינני יהודייה" - "! מה שמך?" שאל אותה אחד הנאצים, והיא נקבה בשם סלובקי טהור - "יולישקא", שם גויי מובהק שיהודים לא השתמשו בו" - מה מעשיך כאן" - "באתי לבקר חבירה" ענתה" - והיכן את גרה?" שאל. היא נקבה בשמו של רחוב מסוים, מתוך תקווה להיחלץ מן המצר, אך אחד המפקדים הורה לחייל להתלוות אליה ולוודא כי היא אכן דוברת אמת. חיל ורעדה אחזוה. עוד מעט קט יתגלה השקר, ולבטח פתיל חייה הצעיר יקפד באחת. דומם צעדה הנערה המבוהלת ברחובות הריקים, אחריה הנאצי, והיא, נשאה את עיניה למרומים, לבורא עולם, שיחלצה ממצוקתה.

אותה שעה היה הרחוב ריק מאדם, נפש חיה לא פסעה בו. לפתע, נראה רוכל סלובקי זקן דוחף את עגלת מרכולתו באיטיות, מתקדם לעברם. "יולישקא", צעק הרוכל, "מה את עושה פה?" היא כמו ניעורה מעילפון עמוק. הרוכל הזקן כינה אותה בשם, שבו היא הציגה את עצמה בפני הנאצים" - האם אתה אכן מכיר אותה?" שאל החייל" - בוודאי", השיב

הרוכל" - . מנין אתה מכיר אותה? "המשיך לשאול" - . הן שכנה שלנו היא" ענה . החייל
הניחה לנפשה .

אך נעלם החייל, פנתה הנערה ימין ושמאל לראות את מושיעה, והנה הוא נעלם
כלעומת שבא ... לעיתים, דווקא בתוך המצבים הקשים, זוכה היהודי לקבל הארה מיוחדת
משמים, כזו המזכירה לו, כי א-לוקיו עמו על כל צעד ושעל. נפתלות ונפלאות הן דרכי ה',
המנהל את עולמו בחן, בחסד וברחמים. אולם, הנקודה המעניינת הנוספת שבמעשה זה
היא גבורת נפשה של הנערה היהודייה, שלא אבתה להצהיר קבל עם ועולם "אינני
יהודייה". הכרה פנימית עמוקה זו, אינה נרכשת ברגע, אלא היא פרי עמל וחינוך של שנים
ארוכות בהן הפנימו הוריה בנפשה, כי היא בת לעם הנבחר, עם הסגולה.

ספר התורה שחזר הביתה (יהושע רוניון)

הכול התחיל כשבנו של מנשה שורקה, איש עסקים מניו יורק, הגיע לגיל המצוות.

"תודה לא-ל יש לנו כל מה שאנו צריכים. לקראת הבר מצווה, רציתי לתת לו משהו
מיוחד."

ה'משהו המיוחד' היה ספר תורה. מנשה ביקש לרכוש לבנו ספר תורה מיוחד, עתיק. הוא
חש כי ספר התורה יחזק את הקשר של בנו ליהדות ולבורא העולם.

הוא יצר קשר עם ידיד מישראל המתעסק במכירת ספרי תורה עתיקים. מנשה ביקש
לרכוש ספר תורה הכתוב במסורת תימן, כפי מסורת משפחת אשתו, והידיד הציע לו
ספר תורה עתיק ללא נרתיק שנכתב לפני כ-120 שנה. למרות הזמן הרב שחלף מאז
כתיבתו "ספר התורה במצב די טוב" אמר הידיד למנשה שביקש לאתר את מקורותיו של
הספר.

מנשה יצא לדרך.

הידיד מוכר ספרי התורה העתיקים קישר אותו עם משפחת עזרא, הבעלים האחרונים
של ספר התורה, שבתורם שלחו אותו למשפחת רדי, אליהם היה הספר שייך קודם לכן.

אדון רדי לא ידע פרטים רבים על ספר התורה מלבד העובדה שהוא הובא לישראל
בשנות החמישים על ידי שוחט בשם זכריה כהן.

שיחת הטלפון הבאה הייתה לבנו של כהן, שהפנה את מנשה לאחיו המבוגר, שהפנה
אותו לרב קלזאן. הרב קלזאן הוא רב מומחה בענייני סת"ם (ספרי תורה, תפילין ומזוזות)
והוא גם בן-דוד רחוק של אשתו של מנשה. הרב קלזאן ציין כי משפחת כהן הייתה ידידה
טובה של הסבא והסבתא של אשת מנשה.

מנשה ביקש מהרב קלזאן לבדוק את ספר התורה ולוודא את כשרותו, והוא חזר אליו עם חדשות מפתיעות:

"מי שכתב את ספר התורה לא היה תימני. הוא היה מספרד או מאיראן" אמר לו. "בנוסף, נראה לי כי ספר התורה נכתב על-ידי שני אנשים שכן הכתב משתנה באמצע ספר במדבר." למרות שינויי הכתב, הרב קלזאן בדק ומצא כי ספר התורה כשר ומהודר לכל הדיעות.

זמן קצר לאחר-מכן שוב פנה מנשה אל הרב קלזאן בעניין אחר לחלוטין. הוא גילה סידור שהיה שייך למשפחת אשתו, ועל הסידור כיתוב המציין קשר כלשהו בין משפחת קלזאן למשפחת אשוואל. האם הקלזאנים הכירו את האשוואלים?

"בטח" מיהר להשיב הרב קלזאן, "הם היו ידידים טובים. בנוסף, משפחת אשוואל היו מייצרים קדירות, ומשפחת קלזאן היו מובילים את הקדרות למקומות שונים ברחבי אסיה ומוכרים אותן. כיום, רבים ממשפחה זו משתמשים בשם מדמוני."

מנשה הופתע: ידידו הטוב, זה שמכר לו את ספר התורה, היה מדמוני! מתברר שהם לא היו סתם ידידים. משפחתם היו ידידים כבר לפני מאות שנים...

אלא שכאן לא נגמר הסיפור.

מכיוון שספר התורה הגיע, כאמור, ללא נרתיק, ביקש מנשה לרכוש נרתיק מפואר מכסף. אך ידידו, מוכר ספרי התורה, אמר לו שיש ברשותו נרתיק עתיק של ספר תורה, בן ארבע מאות שנה.

כשהנרתיק עשה את דרכו לניו-יורק, גילה מנשה כי ספר התורה עבה מדי ולא ניתן להכניסו אל הנרתיק. "אצטרך לפתוח את ספר התורה ולגלול אותו מחדש צמוד יותר כך שהוא ייכנס אל הנרתיק" אמר מנשה.

ואז, כשפתח את ספר התורה, הוא גילה משהו מדהים.

בסוף היריעות הוא מצא כמה שורות. הוא קרא אותן שוב ושוב ולא האמין למראה עיניו. נכתב שם כי "תורה קדושה זו" נכתבה על-ידי "הרב דויד בן יוסף קלזאין... הרב יוסף בן דוד קלזאין." ספר התורה נכתב על-ידי סב-סב-סביו של נער הבר מצווה!

בחגיגת הבר מצווה, כשמנשה נעמד לדבר, גם אשתו וגם נער הבר מצווה בעצמו לא ידעו את סיפורו המיוחד של ספר התורה. כשהוא סיים את נאומו לא נותרה עין יבשה באולם.

כמה שבועות לאחר-מכן נערך טקס מפואר של הכנסת ספר תורה לבית חב"ד בפורט
ווינגטון. קהל המשתתפים הרב רקד ושמח עם ספר התורה ששב בדרך מופלאה
'הביתה'.

"זהו נס ממש" אמר מנשה שוב ושוב.